

Zahranický obchod Slovenskej republiky v roku 2002.

Hrubý domáci produkt medziročne vzrástol o 4,4 % a dosiahol úroveň 1 096,4 mld. Sk v bežných cenách. Počet nezamestnaných poklesol o 4,2 %, miera nezamestnanosti dosiahla 18,5 %.

Po prudkom poklese na začiatku roku 2002 objem zahraničného obchodu postupne rástol. Celkový objem zahraničného obchodu prevýšil úroveň zahranično – obchodného obratu roku 2001 o 5,6 %, čo znamenalo nárast o 73,7 mld. Sk. Podiel vývozu medziročne vzrástol o 6,5 %, čo v hodnotovom vyjadrení znamená nárast o 99,9 mld. Sk. Dovoz vzrástol o 4,7 %, v hodnotovom vyjadrení to znamená nárast o 33,8 mld. Sk.

Obchodná bilancia roku 2002 sa pohybovala na úrovni – 96,6 mld. Sk čo predstavuje zlepšenie o 6,1 mld. Sk oproti predchádzajúcemu roku.

1. Dynamika zahraničného obchodu

Rok 2002 je charakteristický rastom dynamiky dovozu aj vývozu, pozitívnym je najmä rýchlejší rast vývozu oproti dovozu. Predstih dynamiky vývozu pred dovozom dosiahol 1,8 % bodu.

Najväčší nárast vývozu oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný v štvrtom štvrťroku 2002 – nárast o 20 859 mil. Sk, najnižší nárast bol v druhom štvrťroku – nárast o 4 847 mil. Sk. Objem vývozu v druhom štvrťroku vzrástol o 19 783 mil. Sk oproti prvému kvartálu, vývoz v treťom štvrťroku vzrástol o 7 480 mil. Sk oproti druhému kvartálu a najväčší objem vývozu vo výške 173 915 mil. Sk bol dosiahnutý v poslednom štvrťroku a predstavoval zvýšenie o 2 967 mil. Sk oproti tretiemu kvartálu. Export v druhom polroku 2002 sa zvýšil o 37 710 mil. Sk oproti prvému polroku.

Podobný vývoj zaznamenal aj objem dovozu. Najväčší medziročný prírastok 18 267 mil. Sk bol zaznamenaný v poslednom štvrťroku 2002, najnižší v objeme 4 307 mil. Sk sa prejavil v druhom štvrťroku 2002. Objem dovozu v druhom štvrťroku vyrástol o 22 588 mil. Sk oproti prvému kvartálu, v treťom štvrťroku sa zvýšil o 4 262 mil. Sk oproti druhému kvartálu a v poslednom kvartáli dosiahol dovoz prírastok 19 439 mil. Sk oproti predchádzajúcemu štvrťroku. Import v druhej polovici roku 2002 vzrástol o 50 551 mil. Sk oproti prvému polroku.

Vývoj zahraničného obchodu podľa jednotlivých štvrťrokov roku 2002

Obdobie	Vývoz		Dovoz	
	mil. Sk	2002 v % 2001	mil. Sk	2002 v % 2001
1. štvrťrok	143 685	96,3	136 062	97,1
2. štvrťrok	163 468	103,1	185 650	102,4
3. štvrťrok	170 948	113,6	189 912	109,3
4. štvrťrok	173 915	113,6	209 351	109,6
1.-4. štvrťrok	652 018	106,7	747 975	104,7
1. polrok	307 153	99,8	348 712	99,8
2. polrok	344 863	113,6	399 263	109,4

Zdroj: ŠÚ SR

Z pohľadu jednotlivých mesiacov roku 2002 najväčší objem vývozu 60 707 mil. Sk bol zaznamenaný v októbri a predstavoval 8,7 % zvýšenie oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roku, čo v hodnotovom vyjadrení znamená zvýšenie o 4 865 mil. Sk. Podobne aj najvyšší objem dovozu 73 885

mil. Sk bol zrealizovaný v októbri a predstavoval nárast o 8 713 mil. Sk oproti októbru 2001, čo predstavuje zvýšenie o 13,3 %.

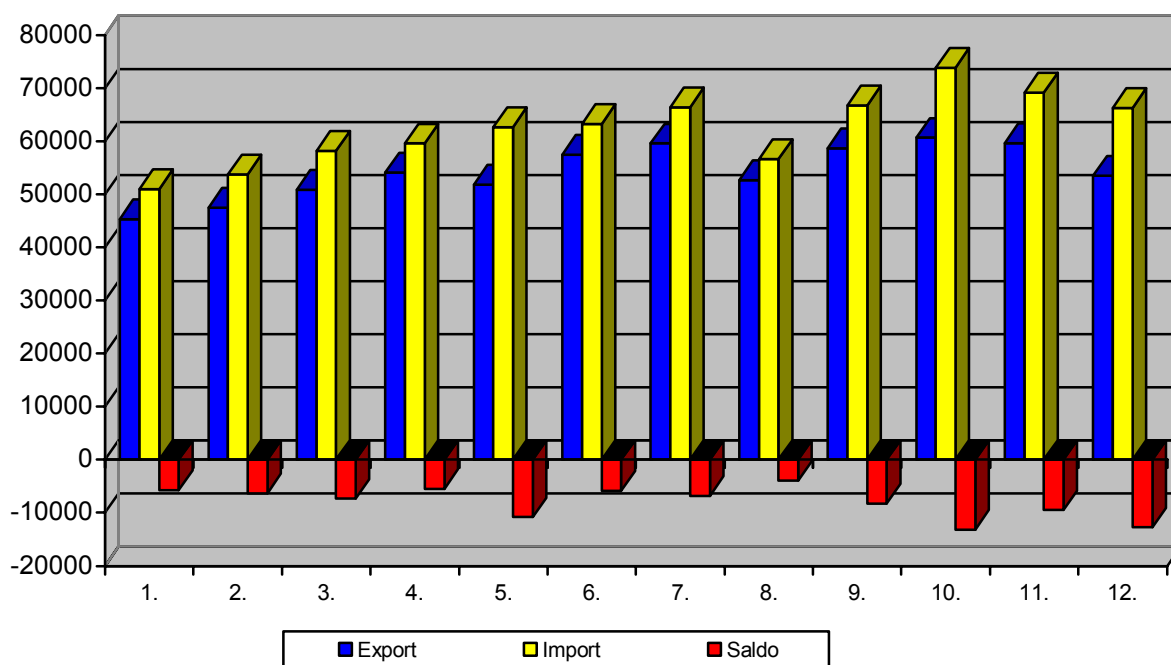
Vývoj exportu a importu počas jednotlivých mesiacov roku 2001 a 2002.

(v mil. Sk)

Mesiac	Vývoz		Dovoz	
	2002	2001	2002	2001
Január	45 321	48 467	51 029	53 132
Február	47 500	48 237	53 827	53 660
Marec	50 864	52 507	58 211	61 112
Apríl	54 132	50 494	59 628	57 225
Máj	51 858	54 758	62 687	62 529
Jún	57 478	53 369	63 335	61 592
Júl	59 642	51 152	66 454	59 524
August	52 720	46 623	56 674	54 626
September	58 586	52 663	66 784	59 587
Október	60 707	55 842	73 885	65 172
November	59 687	53 385	69 180	66 165
December	53 521	43 829	66 286	59 747
Spolu	652 018	611 325	747 975	714 071

Zdroj : ŠÚ SR

Vývoj zahraničného obchodu v roku 2002 (v mil. Sk)

Zdroj : ŠÚ SR

2. Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

V roku 2002 poklesol podiel obchodného obratu na celkovom obrate zahraničného obchodu SR s nasledujúcimi krajinami : Nemecko – pokles o 1,6 %, Rusko – pokles o 1,2 %, ČR – pokles o 0,6 % a Poľsko – pokles o 0,2 % oproti predchádzajúcemu roku.

Podiel na celkovom zahraničnom obchode najviac vzrástol pri obchodovaní s Talianskom, Španielskom, Japonskom, Francúzskom a Čínou.

Posilnila sa pozícia obchodovania s krajinami EÚ, podiel na celkovom obrate zahraničného obchodu vzrástol na 55,1 %. Objem vývozu do krajín EÚ sa zvýšil o 7,9 % a objem dovozu vzrástol o 5,9 %. Počas roku 2002 došlo k miernemu oslabeniu pozície zoskupenia krajín CEFTA a EFTA, objem vývozu do krajín OECD sa zvýšil o 6,7 % a do krajín CEFTY o 0,5 %. Podobne sa zvýšil a j objem dovozu z krajín OECD o 6,4 % a z krajín CEFTY o 7 %.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa jednotlivých krajín

Krajina	Dovoz 2002 mil. Sk	Index 2002 / 2001	Vývoz mil. Sk	Index 2002 / 2001	Saldo
OECD	589 178	106,4	596 858	106,7	7 680
EÚ	376 348	105,9	394 814	107,9	18 467
CEFTA	172 286	107,0	184 481	100,5	12 196
EZVO	11 419	110,0	10 463	94,4	-956
Európa	665 869	103,2	616 826	94,6	-49 043
Ázia	57 942	124,5	20 060	167,2	-37 881
Afrika	1 753	92,1	2 428	75,9	675
Amerika	21 226	112,9	11 530	110,5	-9696
Austrália	732	86,8	533	98	-199
Oceánia	25	X	20	159,4	-5
Nešpecifikované	428	89,3	621	70,7	193

Zdroj : ŠÚ SR

V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov vzrástol vývoz do Nemecka o 2,4 %, do Talianska o 29,5 %, Rakúska o 0,9 %, Maďarska o 8,2 %, Francúzska o 12,9 %, Holandska o 15,3 % a do Spojeného kráľovstva o 3,3 %. Znížil sa objem vývozu do ČR o 2,5 %, Poľska o 2,3 % a Belgicka o 7,9 %. Na druhej strane vzrástol dovoz z ČR o 5,3 %, Talianska o 13,1 %, Francúzska o 19,6 %, Rakúska o 6,3 %, Poľska o 3,9 %, Španielska o 36,7 %, Maďarska o 12,1 % a zo Spojeného kráľovstva o 4,4 %. Znížil sa objem dovozu z Nemecka o 4 % a z Ruska o 11 %.

Najvýznamnejší obchodní partneri z hľadiska objemu vývozu

Krajina	Export 2002 (mil. Sk)	Podiel (%)	Medziročný nárast (mil. Sk)
Nemecko	169 529	26,0	3 704
ČR	99 052	15,2	-2 524
Taliansko	69 934	10,7	15 919
Rakúsko	50 084	7,7	433
Belgicko	13 535	2,1	-1 164

Maďarsko	35 539	5,5	2 684
Poľsko	34 768	5,3	-830
Francúzsko	27 206	4,2	3 104
Holandsko	19 842	3,0	2 633
V. Británia	15 528	2,4	499

Zdroj : ŠÚ SR

Najväčšie medziročné nárasty vývozu smerovali do Talianska (15,9 mld. Sk), Japonska (6 mld. Sk), Nemecka (3,7 mld. Sk), Francúzska (3,1 mld. Sk), Španielska (3,1 mld. Sk), Maďarska (2,7 mld. Sk) a Holandska (2,6 mld. Sk). Najväčšie poklesy boli do ČR (2,6 mld. Sk), Grécka 1,8 mld. Sk), Belgicka (1,2 mld. Sk), Švajčiarska (1,2 mld. Sk), Luxemburska (1,1 mld. Sk), Poľska (0,8 mld. Sk)

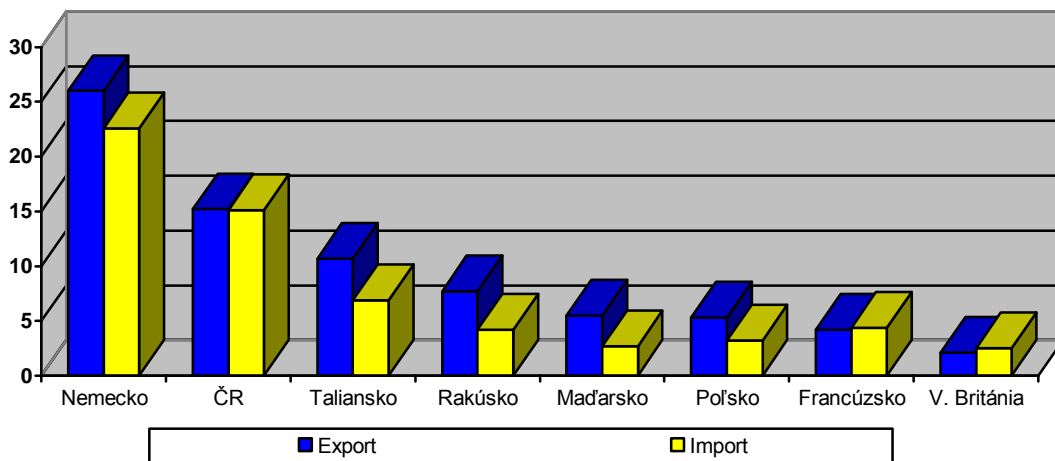
Najvýznamnejší obchodní partneri z hľadiska objemu dovozu

Krajina	Import 2002 (mil. Sk)	Podiel (%)	Medziročný nárast (mil. Sk)
Nemecko	169 195	22,6	-6 992
ČR	113 332	15,1	5 710
Rusko	93 858	12,5	-11 575
Taliansko	51 540	6,9	5 961
Rakúsko	31 480	4,2	1 872
Francúzsko	32 984	4,4	5 809
Poľsko	24 088	3,2	913
Maďarsko	20 425	2,7	2 198
Španielsko	23 511	3,1	6 316
V. Británia	18 952	2,5	794

Zdroj : ŠÚ SR

Najväčšie medziročné nárasty dovozu smerovali zo Španielska (6,3 mld. Sk), Talianska (5,9 mld. Sk), ČR (5,7 mld. Sk) a Číny (4,3 mld. Sk). Najväčšie poklesy dovozu boli zaznamenané z Ruska (11,6 mld. Sk), Nemecka (7 mld. Sk), Ukrajiny (0,9 mld. Sk).

Najvýznamnejší obchodní partneri SR podľa podielu na celkovom dovoze a vývoze (%)

Zdroj : ŠÚ SR

Najlepšiu bilanciu vo vzájomnom obchode mala SR v roku 2002 s Rakúskom (18,6 mld. Sk), Talianskom (18,4 mld. Sk), Maďarskom (15,1 mld. Sk), Poľskom (10,7 mld. Sk). Najväčšie zlepšenie obchodnej bilancie bolo zaznamenané s Ruskom (o 11,8 mld. Sk), Nemeckom (o 10,7 mld. Sk), Talianskom (o 10,0 mld. Sk), Japonskom (o 3,6 mld. Sk), Dánskom (o 1,6 mld. Sk), Juhosláviou (o 1,6 mld. Sk) a Tureckom (o 1,3 mld. Sk).

Naopak najhoršiu bilanciu mala Slovenská republika v roku 2002 s Ruskom (-87,4 mld. Sk), ČR (-14,3 mld. Sk), Čínou (-13,8 mld. Sk), Španielskom (-12,9 mld. Sk) a Japonskom (-7,3 mld. Sk). Najvýznamnejšie sa zhoršila bilancia s ČR (o 8,2 mld. Sk), Španielskom (o 3,3 mld. Sk), Čínou (o 3,1 mld. Sk), Belgickom (o 2,7 mld. Sk), Francúzskom (o 2,3 mld. Sk), Švajčiarskom (o 2,2 mld. Sk) a Gréckom (o 1,8 mld. Sk).

Obchodná bilancia s krajinami EÚ vykazovala zlepšenie o 7,3 mld. SK oproti predchádzajúcemu roku pri nadpriemernom raste dovozov a vyššom tempe rastu vývozu. Naopak bilancia obchodu s krajinami CEFTA poklesla o 10,5 mld. Sk pri poklese vývozov do ČR a Poľska a raste dovozov zo všetkých krajín okrem Poľska.

3. Komoditná štruktúra zahraničného obchodu

Z tovarového hľadiska najviac vzrástol vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel na prepravu osôb, nenatieraného papiera a lepeniek na grafické účely, súčastí a príslušenstva k motorovým vozidlám, nových pneumatík a gumy, drôtov a izolovaných káblov. Naproti tomu poklesol vývoz papiera, lepeniek a buničitej vaty, ropných olejov a olejov z bitúmenových nerastov, nákladných vagónov pre železničnú alebo električkovú dopravu a plochých valcovaných výrobkov zo železa a nelegovanej ocele valcovaných za studena.

Vývoz železničných a električkových lokomotív poklesol o 2,5 mld. Sk, hliníka a výrobkov z neho o 0,6 mld. Sk, vývoz nerastných palív o 0,8 mld. Sk – z toho vývoz benzínov a olejov poklesol o 2,3 mld. Sk, koksu a čierneho uhlia o 0,4 mld. Sk.

Rast objemu vývozu podľa kapitol colného sadzovníka v roku 2003 (mld. Sk)

Kapitola	Nárast
Vozidlá	15,2
- osobné automobily	4,3
- časti a príslušenstvo motorových vozidiel	5,0
Nábytok	6,6
- sedadlá	4,3
- ostatný nábytok	1,3
- svietidlá	0,5
Elektrické stroje, zariadenia a ich časti	5,5
- drôty a káble	2,9
- elektrické transformátory	1,9
- elektrónky	1,3
- televízne prijímače	0,8
- elektrické motory a generátory	0,5
- elektrické zariadenia na vypínanie	0,4
- videofonické prístroje na záznam a reprodukciu	0,4
Kaučuk a výrobky z neho	3,8

- nové pneumatiky a gumy	3,4
Stroje, prístroje a časti	2,8
- parné kotly	1,1
- prevodové hriadele	1,0
- stroje na automat. sprac. údajov, ich časti a kanc. stroje	0,9
- kotly na ústredné kúrenie	0,8
Výrobky zo železa a ocele	1,8
- konštrukcie a ich časti	0,7
Plasty a výrobky z nich	1,6
Obuv	1,5
Nástroje a prístroje optické, fotografické, kinematografické,....	1,1
Odevy a odevné doplnky	1,1

Zdroj : ŠÚ SR

Počas roku 2002 sa najúspešnejšie vyvíjal vývoz osobných automobilov, ktorý predstavoval najvyšší medziročný nárast vývozu o 11,9 mld. Sk pri dynamike vývozu 113,9 %. Vývoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel dosiahol pri dynamike 122,0 % medziročne vzrástol o 5,0 mld. Sk. Vývoz drôtov a káblov rástol s dynamikou 116,6 %, čo predstavovalo nárast o 2,9 mld. Sk.

Menej priaznivo sa vyvíjal vývoz benzínov a olejov, objem vývozu poklesol o 2,3 mld. Sk oproti predchádzajúcemu roku. Vývoz plochých valcovaných výrobkov zo železa a o ocele poklesol na 97,2 % vývozu roku 2001, čo predstavovalo pokles o 1,1 mld. Sk.

Z tovarového hľadiska najviac vzrástol dovoz častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel, usní z hovädzích alebo koňovitých zvierat, výrobkov z plastov a piestových vznetových motorov. Najviac poklesol dovoz ropných plynov a iných uhľovodíkov, pletených alebo háčkových textílií, brikiet a podobných tuhých palív z čierneho uhlia.

Rast objemu dovozu podľa kapitol colného sadzovníka v roku 2003 (mld. Sk)

Kapitola	Nárast
Vozidlá, ich časti a príslušenstvo	5,3
- motorové vozidlá na nákladnú dopravu	1,3
- časti a prísluš. motor. Vozidiel	4,3
Stroje, prístroje a ich časti	5,1
- piestové vznetové motory	2,6
- zážihové spaľovacie motory	-1,3
- valcovacie stolice	1,5
- formovacie rámy pre zlievárne kovov	0,9
- ručné náradie	0,8
- chladničky, mraziace boxy	0,7
- stroje na automatické spracovanie údajov	0,6
Elektrické stroje, zariadenia a ich časti	5,9
- súčasti prístrojov na záznam a reprodu. Zvuku	1,7
- drôty a káble	0,5
- elektrónky	0,9

- vysielacie prístroje pre rádiovíniu, rádiotelegrafiu	1,5
- elektrické motory a generátory	1,4
- izolačné časti na elektrické stroje	0,7
- elektrické zariadenia na vypínanie	1,0
Výrobky zo železa a ocele	3,4
Kaučuk a výrobky z neho	2,6
- pneumatiky a gumy	1,7
Plasty a výrobky z nich	5,9
Farmaceutické výrobky	2,5
- lieky	2,3
Železo a oceľ	1,8

Zdroj : ŠÚ SR

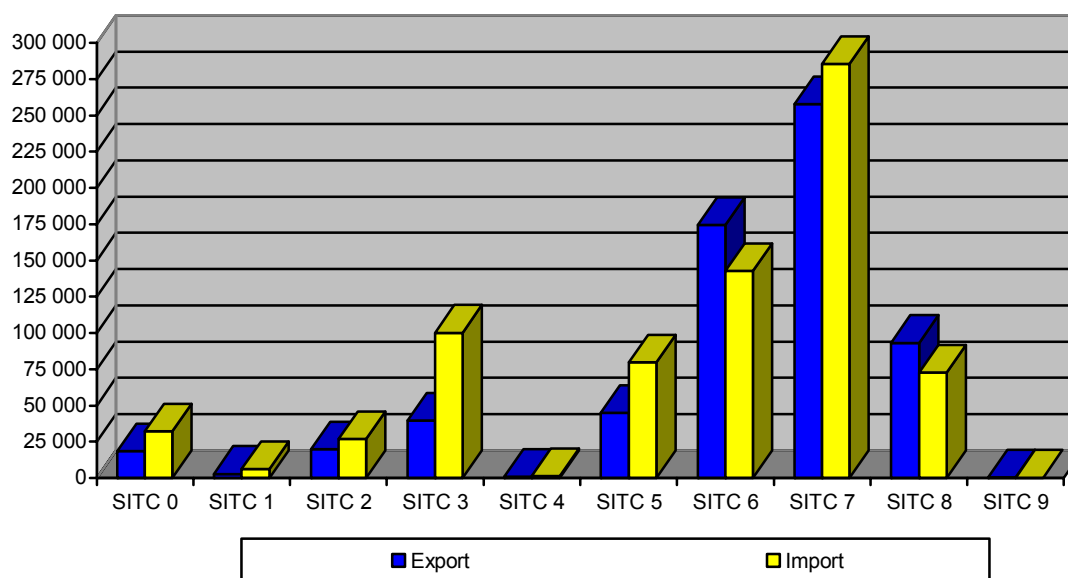
Medziročne najviac poklesol dovoz nerastných palív o 8,4 mld. Sk čo bolo spôsobené najmä zmenou cien zemného plynu a ropy na svetových trhoch.

Dovoz a vývoz v roku 2002 podľa nomenklatúry SITC (mil. Sk)

Triedy SITC	Dovoz	Vývoz
SITC 0 Potraviny	32 253	18 377
SITC 1 Nápoje a tabak	6 284	2 772
SITC 2 Surové materiály	26 937	19 678
SITC 3 Nerastné palivá	100 241	39 504
SITC 4 Oleje a tuky	1 430	965
SITC 5 Chemikálie	79 794	45 051
SITC 6 Trhové výrobky	142 838	174 487
SITC 7 Stroje a zariadenia	285 554	257 809
SITC 8 Priemyselné výrobky	72 505	93 165
SITC 9 Ostatné	140	249

Zdroj : ŠÚ SR

Dovoz a vývoz v roku 2003 podľa nomenklatúry SITC (mil. Sk)

Zdroj : ŠÚ SR

Deficit zahraničného obchodu s agropotravinárskymi produktmi dosiahol výšku 18,5 mld. Sk čo predstavovalo medziročné zlepšenie o 1,8 mld. Sk a jeho podiel na celkovom deficite zahraničného obchodu dosiahol úroveň 1,9 %.

Agropotravinárske produkty s najväčším medziročným nárastom dovozu boli potravinárske prípravky (o 0,6 mld. Sk), kakao a kakaové prípravky (o 0,6 mld. Sk), nápoje a liehoviny (o 0,5 mld. Sk), zelenina (o 0,3 mld. Sk), zvyšky a odpady v potravinárskom priemysle (o 0,3 mld. Sk), mäso a droby (o 0,3 mld. Sk). Najviac poklesol dovoz obilia (o 2,7 mld. Sk), živočíšnych a rastlinných tukov a olejov (o 0,6 mld. Sk), kávy, čaju a korení (o 0,3 mld. Sk).

Najviac vzrástol vývoz nasledovných agropotravinárskych produktov – obilie (o 0,6 mld. Sk), kakao a kakaové prípravky (o 0,5 mld. Sk), cukor a cukrovinky (o 0,4 mld. Sk), živé zvieratá (o 0,3 mld. Sk) a prípravky z obilia, múky, škrobu (o 0,3 mld. Sk). Najviac poklesol dovoz potravinárskych prípravkov (o 0,3 mld. Sk) a zvyškov a odpadov v potravinárskom priemysle (o 0,2 mld. Sk).

4. Menová skladba zahraničného obchodu

Viac než 90 % zahraničného obchodu SR v roku 2002 sa realizovalo v nasledovných menách EUR, USD a CZK. Vývoj kurzov SKK voči týmto menám mal významný vplyv na vývoj obchodnej bilancie a prispel k relatívnemu zníženiu pasívneho salda bilancie zahraničného obchodu.

Priemerný ročný kurz SKK v roku 2002 medziročne posilnil voči EUR o 1,42 % a voči USD o 6,26 %, naopak medziročne oslabil voči CZK o 9,65 %. Z ostatných mien, v ktorých bol realizovaný zahraničný obchod SR kurz SKK posilnil vo vzťahu k GBP, DKK, SEK, PLN a JPY, oslabil voči HUF a CHF.

Saldo obchodu realizovaného v USD sa zlepšilo o 5,5 mld. Sk oproti predchádzajúcemu roku najmä vzhľadom k tomu, že dovozy v USD prevyšovali vývozy realizované v tejto mene, čím výraznejšie poklesol korunový ekvivalent dovozu oproti ekvivalentu vývozu.

Pri obchodoch realizovaných v EUR došlo k medziročnému zhoršeniu salda zahraničného obchodu o 0,4 mld. Sk.

Saldo obchod realizovaného v CZK sa medziročne zhoršilo o 2,7 mld. Sk najmä v dôsledku oslabenia SKK voči CZK a prevažujúcemu dovozu nad vývozom v CZK:

Celkové pasívne saldo obchodu sa v roku 2002 zlepšilo o 2,2 mld. Sk. Zlepšenie bolo spôsobené najmä kurzovým vývojom (podiel na celkovom zlepšení 1,6 mld. Sk) a menovou štruktúrou inkás a platieb (podiel na celkovom zlepšení 0,6 mld. Sk).